

Tiina Kuhmonen 2017

Kielikahvilasuunnitelmia

YLEISIÄ HUOMIOITA:

- vetäjiä mielellään kaksi
- Kokoontumisaika ja -tiheys; säännöllisyys tärkeää (sama viikonpäivä ja kellonaika), esimerkiksi kerran viikossa tai kerran kahdessa viikossa (riippuu vetäjien aikatauluista); kellonajasta riippuu ketä pääsee paikalle. Noin tunnin kestävä tapaaminen ilmeisesti sopiva (sekä valmistelu noin 1-1½ tuntia ennen tapaamista)
- tila ja fasiliteetit:
 - pöytä/pöytiä ☛ joissain tilanteissa voisi olla eduksi, jos olisi useampi pieni pöytä
 - tuoleja
 - netin käyttömahdollisuus ☛ ehkä ei tarpeellinen itse tilassa, mutta kunhan kirjaston koneille pääsee, jos tarvitsee etsiä aineistoa → tietokone, netti ja videotykki ovat eduksi (esim. verkkosanakirjat, google)
 - fläppitaulu tai tussitaulu, johon voi tarvittaessa kirjoittaa ohjeita/tukisanoja/muita tärkeitä juttuja
 - paikka, jossa on helppo seurata keskustelua; helppo puhua toisilleen ryhmänä, pareina ja pienryhmissä (2-5 hlö); helppo jakaa materiaaleja keskenään
 - helppopääsyinen ja rauhallinen tila
- ryhmälle tiedottaminen voi hoitua sähköpostilistan kautta, mikäli ryhmä on suht kiinteä ja heitä on rajallinen määrä
- jos osallistujia on satunnaisempi joukko, niin facebook sivu tavoittavat parhaiten. Kielikahvilalle voi tehdä omat facebook sivut.
- Huom! Osallistuminen mahdollista myös suomalaisille!
- Kielikahvilasta syntyy kustannuksia; tarjoilut, aktivointimateriaalit (ja palkkiot?)
- miten strukturoitu kokonaisuus tämä voi olla?
- ohjaajan rooli; osallistuja vai fasilitaattori?
- jokaiseen tapaamiseen myös "vapaa-aikaa", jonka aikana voi jutella vapaasti mistä haluaa, esimerkiksi tarjoilun yhteyteen, ja jolloin voi myös kysyä askarruttavista asioista tai vaikka antaa palautetta ☛ mieti onko tarjoilu alussa, lopussa vai keskellä (vai vaihdellen riippuen tapaamisen rakenteesta)
- kirjaston aineistot esille tapaamisiin!
- kirjaston näkökulma esillä
- Markkinointi on kaiken a ja o!
 - ilmoitus ovelle ja ilmoitustaululle (mahdollisimman monella kielellä)
 - face to face
 - sidosryhmille; suomen kielen opettajat, järjestöt, kansainväliset kulttuurikeskukset
 - sinne missä ihmiset liikkuu; talot, kaupat, te-toimisto, seurakunta, nuorisotalo, kansalaisopisto
 - facebook, kirjaston omat sivut
 - pyydä ihmisiä levittämään sanaa kavereilleen ym
 - lehteen ilmoitus, paikallislehti, tapahtumapalstat
- Palautteen kerääminen, miten ja miten usein

TAPAAMISKONSEPTI 1: TUTUSTUMINEN, TAUSTA JA TOIVEET

Tavoite: Tutustua toisiimme ja taustoihimme, luoda turvallinen ilmapiiri (järjestäjän näkökulmasta kerätä ideoita ja toiveita tulevia tapaamisia varten), HUOM! Ensimmäinen tapaaminen on tärkeä, jotta ihmiset tulevat uudestaan!

Tapaamisen runko:

- Tervetuloa; mikä tämä on ja mitä täällä tapahtuu
- Nimilappujen tms. tekeminen
- Esittelykiertä (kaikki yhdessä)
- Varsinainen keskustelu seuraavien teemojen ympärillä:
 - Mistä olen kotoisin
 - Kauanko olen asunut Suomessa
 - Minkä verran osaan suomea
 - Mitä teen
 - Millaisista asioista haluaisin keskustella kielikahvilassa
 - Millaisia odotuksia/toiveita minulla on kielikahvilaa kohtaan
 - Mitä kuuluu
- Kahvi/tee ja vapaa-aika
- Mitä tapahtuu ensi kerralla?
- Yhteenveto ja palautteen kerääminen

Etukäteisen valmisteltavaa:

- Tarjoilu: kahvia/teetä ja jotain syömistä
- Nimilappujen tekoa varten paperia ja kyniä, teippiä jne.
- Millä tavoin keskustelu etenee? Mahdollisia lähestymistapoja, jotka riippuvat osallistujien lukumäärästä ja muista muuttujista:
 - Ryhmiin jakautuminen
 - Parinmuodostus ja parinvaihtaminen
 - Jokainen puhuu vuorollaan kaikki yhdessä
 - Vapaamuotoinen keskustelu
- Mieti mikä ensimmäisessä tapaamisessa olisi sellainen juttu, joka herättää kiinnostuksen toimintaan ja "koukuttaa" siihen?

Materiaalia:

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/ammatit>

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/maat>

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/vapaa-aika>

TAPAAMISKONSEPTI 2: KIRJASTOSUUNNISTUS

Tavoite: Tutustua kirjaston maahanmuuttajille suunnattuun aineistoon ja palveluihin osallistavaa menetelmää hyödyntäen.

Tapaamisen runko:

- Aloitust ja pohjustus; materiaalin jakaminen, ohjeistus
- Mahdollinen ryhmiin jakautuminen; 2-3 henkilön ryhmät
- Toteutus: annetaan osallistuville ryhmille kartat, joihin rastit on merkitty. Eri ryhmät ohjataan rasteille eri järjestyksessä. Rastit on merkitty myös niiden sijainteihin, ja niihin on kätetty jokin yksinkertainen rastin teemaan liittyvä tehtävä. Apua saa pyytää missä tahansa vaiheessa.
 1. Selkokielliset kirjat (etsi mieleinen selkokiellinen kirja?)
 2. Suomenkiellin opetusmateriaalit
 3. Lautapelit (sekaisin menneet kirjaimet; järjestä uusiksi niin saat...)
 4. Kuvasanakirjat (etsi kuvasanakirja ja sieltä jokin päivääsi liittyvä sana)
 5. Lainauspiste
 6. Kirjastokortti (kuka voi saada kirjastokortin?)
 7. Tietopalvelu (kysy kirjastovirkailijalta...?)
 8. Elokuvat
 9. Vieraskielliset kirjat
 10. ?
- Purku: Miltä tuntui? Mitä opin?
- Vapaa-aika
- Lopetus ja mitä tapahtuu ensi kerralla

Etukäteen valmisteltavaa:

- Karttojen laadinta
- Rastien merkintä, tehtävien kirjoitus selkeällä suomen kielellä
- Tarjoilun järjestäminen muun yhteyteen
- Mieti ajankäyttö
- Mieti, onko käytännössä parempi toteuttaa suunnistus pareissa vai ryhmissä
- Mieti tehtävät; haetaanko "oikeita vastauksia vai avoimia? Onko tehtävissä jatkumo ja muodostaako ne kokonaisuuden?
- Miten tehtävät puretaan?
- Montako henkilöä tarvitaan opastukseen?

Materiaalia:

<https://www.kirjastot.fi/node/45587> (Muumien suuri suunnistus)

Vinkkejä QR-koodi suunnistuksesta

TAPAAMISKONSEPTI 3: SUOMALAINEN YHTEISKUNTA JA TAVAT

Tavoite: Tutustua suomalaiseen yhteiskuntaan ja tapoihin yhdessä keskustellen. Mitkä asiat tuntuvat vaikeilta ymmärtää? Millaisiin asioihin on törmännyt? Mikä mietityttää?

Tapaamisen runko:

- Aloituspöytä ja aiheen pohjustus
- Keskustelu: riippuen osallistujien kokemuksesta ja toiveista, voidaan keskustella...
 - osallistujien omista kokemuksista, joita Suomessa on kartoitettu
 - valmiista aiheista, suomalaisista ilmiöistä, joita on esitelty Suomi-oppaissa, esimerkiksi: vuodenaajat, marjastus ja sienestys, hiljaisuus, sauna, jokamiehenoikeudet
 - tai molemmista; millaisia kokemuksia "perinteisistä suomalaisista ilmiöistä" on tullut
- Lopetus ja purku

Etukäteen valmisteltavaa:

- Tässä voisi käyttää apuna jotain kirjallista materiaalia?
- Keskustellaanko etupäässä omista kokemuksista vai opetellaanko uusia asioita?
- Lähtötason selvittäminen; mitä aiheesta oikeastaan tiedetään etukäteen?
- Keskustellaanko kaikki yhdessä vai pienemmissä ryhmissä?
- Voisiko ajatella, että jakaa porukan ryhmiin, joista jokaiselle antaa aiheen, ja sitten kaikkien ryhmien keskustelujen ydinkohdat käydään läpi
- Tai voisiko sellainen lähestymistapa, että eri pöydissä keskustellaan pienemmissä ryhmissä sen pöydän "teemasta", esimerkiksi pöydässä on sana MÄMMI, ja sitten osallistujien pitää keskustella siitä
- Yksi vaihtoehto keskustella "suomalaisten painajaisista"

Kirjallista materiaalia esimerkiksi:

Bowie & Hannula: Simply Suomi

Tervomaa: Tervetuloa: Opas Suomen historiaan, kieleen, kulttuuriin ja tapoihin

Sainio: Suomalaisia ilmiöitä (selkokirja)

Korhonen, Karoliina: Suomalaisten painajaisia (hyviä keskustelun virittäjiä, esim:)

- aikakäsitys; paikallisbussi on myöhässä
- bussi on täynnä
- liian lähellä seisominen
- tervehtiminen
- suomalainen ei kehtaa keskeyttää
- ventovieras katsoo silmiin ja hymyilee

Espoon kaupungin kirjaston laatimista tiedostoista löytyy materiaalia esimerkiksi vuodenaajoista ja saunasta.

<http://papunet.net/taxonomy/term/21207> (jokamiehenoikeudet)

TAPAAMISKONSEPTI 4: PELIT

Tavoite: Opitaan suomenkieltä pelien avulla ja esitellään suomen kielen oppimiseen suunnattua materiaalia (siis lähinnä pelejä) ja mistä niitä saa (siis kirjastosta tietenkin!)

Tapaamisen runko:

- Aloituspöytä ja pohjustus
- Pelaaminen; esimerkiksi jaetaan porukka pienempiin ryhmiin ja jokainen ryhmä pelaa eri peliä, sitten vaihdetaan niin, että kaikki ehtii pelata kaikkia
- Lopetus ja purku

Etukäteen valmistettavaa:

- Hanki tapaamiseen erilaisia pelejä; esimerkiksi Junior Alias (sanan selitys), Scrabble (sanojen muodostus – säännöillä, joissa ei kilpailla, vaan tehdään yhdessä ja kaikki sanat ja taivutusmuodot on käytettävissä), Alfapet, kielenoppimispelit (riippuu osallistujien kielitaitotasosta mitä näistä voi ottaa – osa on hieman hankalia), muut pelit

TAPAAMISKONSEPTI 5: ESINEEN TARINA

Tavoite: Tuoda näkyväksi omaa kulttuurista taustaa ja oppia kertomaan siitä suomen kielellä

Tapaamisen runko:

- Aloituspöytäkirja ja pohjustus
- Jokainen esittelee esineen, joka on omasta kotimaasta lähtöisin:
 - Mistä se on peräisin
 - Miten kauan sinulla on ollut se
 - Mitä sillä tehdään
 - Mitä se kertoo kulttuurista
 - Miksi se on itselle tärkeä

Etukäteen valmisteltavaa:

- Tiedotus ryhmälle siitä, että valmistautuvat ottamaan esineen mukaan tai kuvan siitä
- esine voi olla myös elokuva tai kirja, joka on tärkeä (voi miettiä, että onko kirjaa esimerkiksi käännetty)

Kirjallista materiaalia:

Leino, Turunen & Christodoulou: Esineen tarina

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/esineet-muut>

Vaihtoehtoinen lähestymistapa: Mitkä 10 esinettä ovat sinulle kaikkein tärkeimmät? Mitä ilman et tule toimeen? Mitä ottaisit mukaan autiolle saarelle ja miksi?

TAPAAMISKONSEPTI 6: KÄVELYEKSKURSIIO

Tavoite: Tutustua lähiympäristöön ja oppia puhumaan siitä suomen kielellä, oppia nimeämään lähiympäristössä sijaitsevia kohteita

Tapaamisen runko:

- Yhteinen aloitus
- Tarjoilu
- Kävelylenkki
- Yhteinen lopetus ja purku

Etukäteen valmisteltavaa:

- mieti reitti etukäteen, jotta matkan varrelle tulee monipuolisesti nähtävää ja keskustelunaiheita; esim. nuorisotalo, kauppa, apteekki, pankki, uimahalli...
- kävelylenkin pituus ajallisesti; riittävästi aikaa, jotta ehtii kävellä rauhassa, ja voi pysähtyä juttelemaan (noin 30 minuuttia kävelylle)
- mieti myös mahdollista aktivointia lenkin varrelle, esimerkiksi taukojumppaa tms.
- mieti myös varasuunnitelma huonon sään varalle sekä muita ässiä hihasta, jos aikaa jää yli

Kuva-aineistoa:

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/julkiset-tilat>

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/rakennukset>

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/kasvit> (riippuu ajankohdasta)

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/puut>

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/kauppa>

TAPAAMISKONSEPTI 7: MIELISANANI (sanapuu)

Tavoite: Sanaston kasvattaminen ja kirjaston aineistohaun opetteleminen

Tapaamisen runko:

- Aloitus; pyydetään osallistujia kirjoittamaan post-it lapuille (tms.) sellaisia suomenkielen sanoja, jotka kokevat mieleisiksi, ja sitten liimataan laput seinälle "puuhun"
- Miten tämä käydään läpi?
- Tutustutaan kirjaston aineistohakuun ja kokeillaan millaista aineistoa mielisanaa käyttämällä kirjastosta löytyy – olisiko jokin sellaista, mitä tekisi mieli lainata?
- Vapaa-aika
- Yhteinen lopetus ja purku, mitä seuraavalla kerralla tapahtuu

Etukäteen valmisteltavaa:

- valmista puu
- varaa mukaan post-it lappuja tai muita lappuja sekä kyniä
- Jos ottaa tähänkin erityisen kirjastoon liittyvän näkökulman, niin silloinhan voi harjoitella esimerkiksi aineistohakua tuota sanaa käyttäen?
- onhan koneita tähän tarpeeksi?

Kirjallista aineistoa:

- saattaa tarvita kuvasanakirjoja
- saattaa tarvita papunet -kuva-aineistoa
- verkkosanakirjat

Mieti, olisiko tämä jatkumo; mielisanaja kerättäisiin post-it lapuille alusta lähtien ja koottaisiin sanat sanapuhun viimeisellä kerralla.

Jos aiheesta ei synny keskustelua, voitaisiin tehdä kirjanselkärunoja.

TAPAAMISKONSEPTI 8: NYTTIKESTIT JA RUOKAKULTTUURI

Tavoite: Tutustua toinen toistemme ruokakulttuureihin ja keskustella ruokaan liittyvistä kysymyksistä suomen kielellä

Tapaamisen runko:

- Aloitus ja pohjustus
- Syödään ja juodaan yhdessä, keskustellaan samalla konkreettisella tasolla
- Keskustellaan ruokakulttuurista yleisemmällä tasolla; millaisia eroja ruokakulttuureissa on?
- Esitellään kirjaston aihetta käsittelevää aineistoa ja mistä sitä löytää, jos on aiheesta kiinnostunut
- Lopetus ja purku, mitä seuraavalla kerralla tapahtuu

Etukäteen valmisteltavaa:

- Tiedottaminen etukäteen edellisellä kerralla (jos suljettu ryhmä) tai jotenkin muuten (jos avoin ryhmä)
- Millaista ruokaa ohjeistetaan tuomaan? Tuskin voidaan kuitenkaan lämmittää tai tuskin on oikein mahdollista mitään monimutkaista järjestää?

Kirjallinen materiaali:

- voisiko olla, että ruokakulttuureja käsittelevää kirjallisuutta olisi myös esillä tapaamisessa ja voisi esitellä mistä sitä löytyy kirjastossa?

ruokaan liittyvää materiaalia tästä kansioista ja muualta yläkansioista:

https://drive.google.com/drive/folders/0BzZXA0_JFaSMci1EVFNmcTIBWU0

Sekä papunet:

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/ruoka-muut>

Suomalaiset herkut ja suomalainen ruokakulttuuri esim. Tervomaa: Tervetuloa... (s. 119 alkaen)

TAPAAMISKONSEPTI 9: TARINATUPA

Tavoite: Luetaan ja kuunnellaan yhdessä, tutustutaan kirjaston selkokieliisiin/tavutettuihin aineistoihin

Tapaamisen runko:

- aloitus ja pohjustus
- vapaa-aika
- lukeminen
- keskusteleminen
- lopetus ja purku

Etukäteen valmisteltavaa:

- sadun/novellin/tarinan valinta (vai annetaan osallistujien valita itse vaihtoehdoista?)
- millaisia kysymyksiä siitä voisi nousta ja millaista keskustelua herätellä, vai antaako keskustelun herätä spontaanisti?
- mitä aineistoja esittelet?

Papunetissa satuja kuvina:

<http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki/luokka/ruma-ankanpoikanen>

Muumit; kirjastossa on kaksi selkokielistä muumikirjaa; Taikurin hattu ja Näkymätön lapsi

Etsi valmiiksi joitakin satuja/tarinoita/novelleja, joita voisi tässä hyödyntää

Suomalaisia vai eri kulttuureiden tarinoita ja satuja?

Arabiankielisiä runoja?

TAPAAMISKONSEPTI 10: KIRJAN ESITTELY

Tavoite: Omat lukutottumukset näkyviksi, lukuvinkkaukset toisille

Tapaamisen runko:

- aloitus ja pohjustus
- kirjojen esittelyt; saa esitellä useammankin!
- tehdään vaikkapa yhteinen lukulista, katsotaan löytyykö kirjaston aineistoista ja onko teosta käännetty eri kielille
- vapaa-aika
- lopetus ja purku

Etukäteen valmisteltavaa:

- selvitä etukäteen osallistujien lukutaitotaso
- kokoatko osallistujille lukulistan jaettavaksi? mahtaakohan tähän olla kiinnostusta?
-

MUITA MAHDOLLISIA AIHEITA:

- uutiset; valitaan vuoronperään uutinen jostain ilmaisjakelulehdestä ja keskustellaan siitä (selkokieliset uutiset voi olla myös hyvä materiaali, josta lähdetään liikkeelle, verkossa on myös selkosanomat)
- kerro lomasta, työstä, harrastuksesta tms ja pidä lyhyt esitys aiheesta
- tietokilpailu jostain sovitusta aiheesta
- **juhlapäivät ja niihin liittyvät traditiot**
- vuodenajat ja niihin liittyvät harrastukset ja ilmiöt
- urheilu
- musiikki; esimerkiksi **levyraati**, yhdessä laulaminen, laulun sanojen lukeminen
- elokuvat
- vieraileva keskustelun alustaja; tartu yhteistyötarjouksiin!
- **kerrotaan omasta kotimaasta, suvusta ja perheestä (tai lomamatkoista) valokuvien kera**
- valitkaa runo tai näytelmä, johon tutustutte ja keskustelkaa siitä - **jokainen tapaaminen voisi alkaa päivän runolla?**

Kielenoppimismateriaalia Espoon kirjastosta:

<http://www.kirjastot.fi/ammattikalenteri/ajankohtaista-tapahtumista/kielikahviloiden-materiaalia-espoosta-kaikkien-kayttoon-c7fbf>